

کتاب دوم

کار با فامیل ها و اجتماعات برای ایجاد محیط تعلیمی
فراگیر و دوستانه

کتاب دوم: کار با فامیل ها و اجتماعات برای ایجاد محیط تعلیمی فراگیر و دوستانه

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

راهنمای ابزار

رساله شماره ۲ تشریح می کند که چطور شما، اعضای اجتماعات محل وسازمانها در ایجاد و نگهداری یک محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال کمک می کنید. در این شماره به شما نظریاتی درمورد چگونگی شمولیت اجتماع درمکتب داده می شود علاوه براین، درمورد چگونگی شمول بیشتر متعلمین درحیات اجتماع ابراز نظر می کند، این کتابچه به شما کمک می کند تا شناسایی کنید تاکنون (این پروسه) به چه شیوه ای انجام می شد و برای شمول خانواده ها واجتماعات محل در ترویج و ایجاد محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال نیز نظریاتی را پیشنهاد می کند.

وسایل

- ۱ ۲,۱ روابط میان معلم، والدین اطفال واجتماع پیرامون مکتب در یک محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال
- ۱ "اجتماع محل" چه کسانی هستند؟
- ۱ چرا باید اجتماع محل را شامل نماییم؟
- ۲ نت سازه چن یلمع می اھ تیلوئسمو اھ ش قد
- ۴ ۲,۲ معلومات ومدافعه جهت محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال در خانواده ها واجتماعات محلی
- ۴ چطور با خانواده ها واجتماعات محلی ارتباط برقرار کرد .
- ۵ حفظ ارتباطات منظم
- ۹ ایجاد انگیزه برای حمایت از یک محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال
- ۱۱ ۲,۳ اجتماع ونصاب درسی
- ۱۱ حضور داشتن اجتماع محل در صنف درسی
- ۱۳ صنف درسی واجتماع
- ۱۴ ۲,۴ آنچه آموخته ایم؟

ابزار ۲،۱

روابط بین معلم، والدین اطفال و اجتماع پیرامون مکتب در یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال

“اجتماع محل” چه کسانی هستند؟

اجتماع محل شامل افرادی می شوند که در نزدیکی مکتب زنده گی و کار می کنند، هر فردی از اجتماع محل برای ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در مکتب می توانند سهم بسزایی داشته باشند.

در یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مسئولیت ما این است تا محیط آموزشی را ایجاد نماییم که تمام اطفال دختر و پسر بتوانند تا حد اکثر توانایی های خودشان تحت آموزش قرار بگیرند. والدین اطفال و اعضای اجتماع مسئولیت مهمی دارند تا از ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در مکتب و صنف های درسی ما حمایت و پشتیبانی نمایند. به عنوان مثال، اجتماع نیاز دارند برای تضمین اینکه تمام اطفال خارج از مکتب شناسایی شده و در مکتب نام نویسی شده اند با ما همکاری نمایند و برای حضور دایمی چنین اطفالی در مکتب نیز باید راههایی را پیدا کنیم. شامل نمودن اجتماع محل برای ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال اهمیت حیاتی دارد اگرچه در واقعیت غالباً بین مکتب و اجتماعات محل آن تماسهای محدودی وجود دارد که البته علل این مساله فراوان است از جمله اینکه بسیاری از والدین بخاطر کارهای داخل و خارج خانه در جریان روز نمی توانند در فعالیتهای مکتب اشتراک نمایند. در افغانستان اکثر والدین کم سواد و یا بی سواد هستند و از صحبت نمودن با مدیر مکتب و معلمان ترس دارند به همین دلیل خجالت می کشند که به صورت فعال در فعالیتهای مکتب سهم بگیرند. دیگر اینکه اکثر خانواده های افغان پر جمعیت می باشند و والدین گرفتار نگهداری و تربیت اولادهایشان هستند و به مشکل وقت و فرصت مناسب پیدا می کنند تا بتوانند در فعالیتهای مکتب سهم بگیرند. در صورتی که ما معلمان در محیطی غیر از محل زنده گی خانواده گی خود توظیف شده باشیم ممکن است که در محل تدریس خود بودوباش نداشته باشیم و یا اینکه در داخل مکتب سکونت داشته و در تعطیلات آخر هفته برای دیدن خانواده هایمان به شهر و محل سکونت اصلی خود برویم، بنابراین به این دلایل و یا سایر علل ارتباطات غالباً یک طرفه می باشد: از سوی مکتب به والدین، از طرف مکتب به سوی اجتماع محل و به ندرت از طرف والدین به مکتب و یا از طرف اجتماعات نزدیک به مکتب. به هر حال با شامل سازی خانواده ها و اجتماع محل در ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می توانیم بر این موانع غلبه نماییم.

چرا باید اجتماع محل را شامل نماییم؟

مشارکت فعال خانواده ها، رهبران اجتماعی و سایر اعضای اجتماعات محل برای شامل کردن تمام اطفال در مکتب و کمک به آنها برای یادگیری، انکشاف و مشارکت فعال از اهمیت حیاتی برخوردار می باشد. وقتی که خانواده ها و اجتماع به خدمات آموزشی که ما برای اطفال آنها فراهم می نماییم ارزش قایل شوند (قدر و ارزش معلمان را بدانند) متعلمین نیز به فرصتهای یادگیری و آموزش خودشان ارزش قایل می شوند. چنین قدرشناسی و ارزش دهی متعلمین را تشویق می کند تا به معلم و همصنفی های شان احترام بگذارند بخصوص آنهایی که از سوابق و توانایی های مختلفی برخوردار می باشند و همچنین آنها را تشویق می کند تا آنچه را یاد می گیرند در زنده گی روزانه خودشان بکار ببرند.

اجتماعات محل، مهارتها، دانش عملی و معلوماتی را به ما عرضه می کند که با استفاده آن می توانیم تدریس خود را بهبود بخشیم و آموزش اطفال خودمان را ترویج و گسترش دهیم. به عنوان مثال، ما می توانیم از داستانها و موسیقی های سنتی در درسهای زبان خود استفاده کنیم، از تکنیکهای مختلف برای کشت گیاهان محلی استفاده کنیم، برای درسهای علمی (مضون ساینس) خود حیوانات را نگهداری کنیم و یا اینکه از ساختمانهای سنتی و تکنیکهای قالبین باقی در صنفهای ریاضی استفاده نماییم.

علاوه بر این، اگر خواسته باشیم تمامی منابع مورد نیاز را برای بهبود آموزش اطفال خود بسیج نماییم، کیفیت مکاتب خود را بهبود بخشیده و به تغییر پایدار دست یابیم باید مکاتب و اجتماعات محل آن حتماً با یکدیگر کار نمایند!

نقش ها و مسئولیت های معلمین چه است؟

به عنوان معلم نقش و مسئولیت های ما برای کار با والدین اطفال و اعضای اجتماعات مردمی چیست؟ به طوری که آنها بتوانند از یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال حمایت نمایند؟

مسئولیت های تمام معلمان بر طبق ذیل می باشد:

۱. باید به صورت منظم نسبت به پیشرفت آموزش و دستاوردهای طفل با والدین و یا سرپرست قانونی وی صحبت نماید.
۲. باید با رهبران اجتماعات محل صحبت کنند تا بدانند کدام اطفال در مکتب شامل نیستند و چرا؟ و راه هایی را برای شامل سازی آنها در مکتب بیابند.
۳. ارزش و هدف یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را نسبت به صنفهای درسی به والدین آنها توضیح دهید.
۴. به عنوان بخشی از نصاب درسی معلمین باید شاگردان مکتب را برای برقراری ارتباطات و صحبت نمودن با اجتماع محل آماده نمایند. این ارتباط می تواند از طریق گردش و سفر به محل اجتماعات و سایر فعالیتهای ویژه صورت گیرد.
۵. والدین اطفال و اعضای اجتماع محل را برای باز دید از صنفهای درسی و فعالیتهای مکتب دعوت نمایید.
۶. تشویق والدین توانمند در حمایت از مکتب برای حل مشکلات از نگاه مالی نظر به ضرورت مکتب

برخی معلمان همچنین مسئولیت می گیرند تا:

۷. با سایر معلمان و مدیران مکاتب کار کنند تا بتوانند درباره محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال برای والدین و سازمانهای اجتماعی صحبت نمایند (این سازمانها اجتماعی عبارتند از: کمیته های مدیریت مکتب، کمیته های معارف دهات، انجمن های والدین و معلمان).
۸. تشویق و کار با والدین تا از محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال حمایت نمایند و با سایر والدین و اعضای اجتماعات مردمی در مورد آن صحبت نمایند.

فعالیت عملی: چطور می توانیم با مردم اجتماع خودمان کار کنیم؟

با فهرست نمودن هرگونه فعالیت مکتب که شما از آن آگاهی دارید سبب شمولیت خانواده ها و اعضای اجتماعات مردمی می گردید، این فعالیتها عبارتند از: بازدیدهای ساحوی، جلسات والدین و معلمان و برگذاری جشن های مذهبی که سبب گردهمایی معلمان، اطفال، خانواده هایشان و اجتماعات محلی می گردد.^۱

۱ این فعالیت از کتاب راهنمای معلمان برای صنفهای چندگانه (Multigrade) از دیپارتمنت معارف، فرهنگ و ورزشهای مرکز تعلیمات ابتدایی و اداره یونیسیف فیلیپین و اداره یونیسیف به این آدرس <http://unicf.org/teachers/environment/families.htm> اقتباس شده است.

در کنار هر فعالیتی بنویسید که:

- آیا در این فعالیت به شما کمک شده است یا نه؟ و اگر کمک شده است تا چه حدی؟
- نتایج مثبت ناشی از این فعالیت.
- رخدادهای منفی و یا اینکه چندان مثبت نبوده اند اتفاق افتاده و چطور می توانیم در آینده آنرا جلوگیری کنیم به عنوان مثال: والدین کمی در فعالیت ها اشتراک کرده اند و یا اینکه فقط مادران اشتراک کرده و پدران نیامده اند.

از خود بپرسید:

- کدام فعالیتها در تبدیل کردن مکتب و صنفهای شما به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال اهمیت بیشتری دارد؟
- کدام فعالیتها برای ترویج درک بهتر از محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال بین خانواده ها و اجتماعات پیرامون مکاتب رخدادهای خوبی می باشند؟
- چطور اینگونه فعالیتها سبب شده تا والدین و اعضای اجتماعات پیرامون مکتب با انگیزه شوند و به عنوان رضاکار در فعالیتهای مکتب کمک نمایند.
- چطور می توانید نظریات موفق ناشی از فعالیتهای دیگران را در برنامه های خودتان وارد نمایید.
- چطور می توان اینگونه فعالیتها را گسترش داد به عنوان مثال تدویر " روز آغاز و ختم مکتب " در شروع سال تعلیمی و ختم آن به جای اینکه فقط سالانه یکبار برگزار نماییم؟ این روز را در شروع سال بر آنچه که اطفال یاد می گیرند و همچنین نحوه کمک خانواده های آنها تمرکز دارد درحالی که در ختم هر سال تعلیمی آثار و دستاوردهای متعلمین به نمایش گذاشته شده و موفقیت همگان در کار مشترک برای ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال جشن گرفته می شود.

ابزار ۲,۲

معلومات حمایت از محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در بین خانواده ها و اجتماعات محل

برای اینکه مداخلات تعلیمی تاثیر واقعی داشته باشد اجتماع محل باید به صورت کامل از آن حمایت کند و به طور فعال در آن مشارکت نمایند. برای اینکه اجتماعات مردمی به صورت فعالتری سهم داشته باشند باید با آنها تماس گرفته شود، اطلاع رسانی شوند و انگیزه داده شوند.

چطور با خانواده ها و اجتماعات محل ارتباط برقرار کنیم؟

یکی از مهمترین مسئولیتهای ما به عنوان معلم برقراری ارتباط و کار نزدیک با خانواده ها و سایر اعضای اجتماع محل می باشد. وقتی که والدین اطفال و سایر اعضای خانواده به فعالیتهای مکتب علاقمند بوده و در آن مشارکت می کنند متعلمین بیشتر یاد می گیرند. وقتی که خانواده ها را در آموزش سهیم می کنیم درحقیقت احتمال یادگیری را درصنفتهای خود افزایش داده و به طرق مختلف برای تدریس خودمان حمایت ایجاد می کنیم. در نتیجه، برقراری ارتباط با خانواده های متعلمین و اعضای مهم اجتماع در ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال اهمیت حیاتی دارد. برای برقراری ارتباط با خانواده ها و اجتماعات مردمی پیرامون مکاتب راههای موثر فراوانی وجود دارد که در ذیل فهرست شده اند:

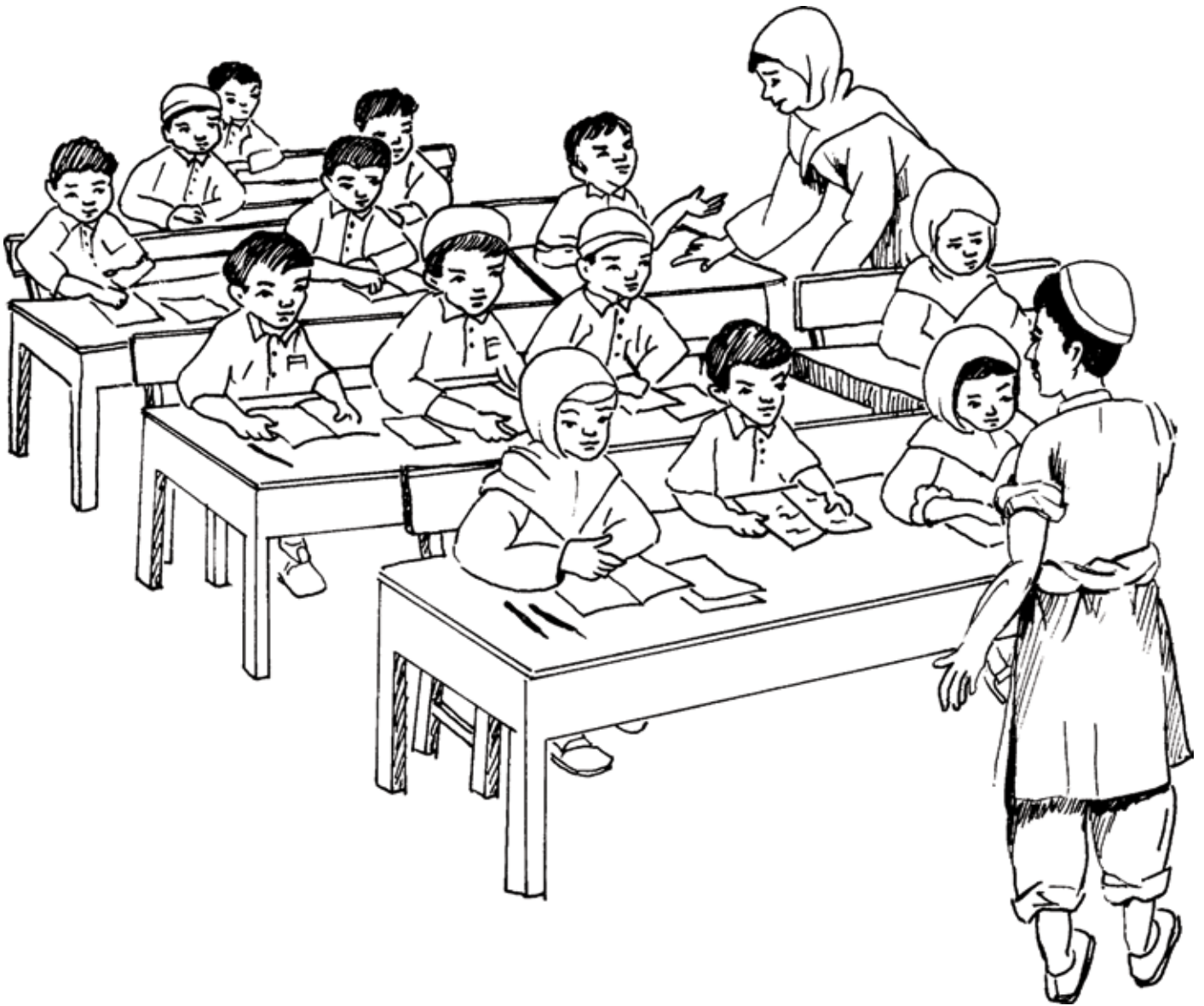
- با خانواده ها و گروههای اجتماع جلساتی را برگزار کرده و خودتان را معرفی نمایید. سپس اهداف خودتان درقبال آموزش و یادگیری اطفال و ارزش تنوع یک صنف فراگیر و دوستانه برای آنها را تشریح نمایید و راههایی را که خانواده ها و اعضای اجتماعات می توانند در فعالیت های صنف شما مشارکت کنند را بحث نمایید. برای اینکه در کارتان موفق شوید مهم است که تمام والدین احساس کنند که شما بدون در نظر گرفتن سوابق توانایی ها و موقعیت آنها احترام می گذارید و به نظریات شان ارزش قایل می شوید.
- برای بحث راجع به یادگیری اطفال با والدین آنها به صورت غیر رسمی سالانه یک مرتبه و یا دومرتبه جلساتی را تدویر نمایید و نمونه هایی از آثار فعالیت های متعلمین را به آنها نشان دهید. بر استعداد های هر یک از متعلمین و دستاوردهای مثبت آنها تاکید نمایید و در مورد یادگیری بهتر آنها صحبت کنید.
- کارهای درسی متعلمین را به خانه هایشان بفرستید تا به والدین خودشان نشان دهند و نظر والدین آنها را درباره کار اطفال شان بپرسید و ببینید که آنها در مورد یادگیری بعدی بچه هایشان چه فکر می کنند؟
- متعلمین را تشویق نمایید تا در مورد آنچه در خانه یاد گرفته اند صحبت کنند شما می توانید از این اطلاعات در دروسهای خودتان استفاده کنید. همچنین با والدین صحبت نمایید که آنچه اطفال در مکتب آموزش می بینند با زنده گی آنها در خانه مرتبط است و آنچه در خانه یاد می گیرند با نصاب درسی آنها در مکتب یکی می باشد. بخاطر داشته باشید که بیشتر اطفال درصنفتهای شما ممکن است نسل اول کسانی باشند که تحت آموزش قرار می گیرند بنابراین مهم است که به دانش رسمی و غیر رسمی که آنها از خانه با خود به مکتب می آورند ارزش قایل شده و احترام بگذارید.
- از ساحات مختلف اجتماع بازدید نمایید و یا اینکه از اطفال بخواهید تا در مورد دوران طفولیت والدین و یا پدرکلانها و مادرکلان هایشان با آنها مصاحبه نمایند و سپس از اطفال بخواهید تا در مورد "زنده گی اجتماعی در گذشته" داستان و یا مقاله بنویسند این عمل باعث برقراری ارتباط بیشتر بین خانواده ها و نسلها می گردد.
- اعضای خانواده ها را تشویق کنید تا در فعالیتهای صنفی اشتراک نمایند و از ریش سفیدان اجتماع و سایرین دعوت نمایید تا دانش خودشان را با صنف شما در میان بگذارند.

حفظ ارتباطات منظم

در باره پیشرفت اطفال برای والدین اطلاع دادن

ما به عنوان معلم در یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال نیاز داریم که به صورت منظم در مورد اطفال با والدین آنها در ارتباط باشیم. ممکن است که با والدین در خانه هایشان ملاقات کنیم، از طریق خود متعلمین راجع به پیشرفتشان برای والدین آنها یادداشت بفرستیم و یا اینکه والدین را به مکتب دعوت نماییم تا با ما ملاقات کنند. در نتیجه، ضروری است تا برای تمامی والدین و اعضای اجتماعات محل در مکتب یک محیط خوشایند را ایجاد نماییم.

تدویر جلسه با والدین (یا سرپرستان اطفال) در شروع سال تعلیمی بسیار اهمیت دارد بطوریکه معلمان و والدین می توانند برای آموزش اطفال با یکدیگر روابط ایجاد کرده و مشارکت نمایند. اگرچه، اکثر والدین معمولاً وقتی به مکتب می آیند که اطفال آنها در کارکرد درسی شان ضعیف هستند و یا اینکه رفتار نامناسب داشته اند بنابراین شما باید در ابتدای

ملاقات خود با والدین با شفافیت و واضح بگویید که این نشست و جلسه متفاوت می باشد. به آنها بگویید که می خواهید در مورد اطفال شان از آنها بیشتر بدانید تا بتوانید به صورت موثرتر به آنها تدریس نمایید. همچنین به آنها بگویید که می خواهید نسبت به مهارتهای اطفال شان آنها را مطلع نمایید تا آنها در خانه به اطفال کمک نموده و باعث تقویت

چیزهایی شوند که متعلمین درمکتب فراگرفته اند. والدین (هم مادران و هم پدران) را تشویق کنید تا به عنوان رضاکار در یادگیری اطفال خود و دیگران کمک نمایند. به آنها توضیح دهید که به عنوان والدین و خانواده های اطفال بیشتر در فعالیت های مکتب سهم بگیرند، زیرا سهم گیری فعال والدین باعث بهبود کارکرد آموزش اطفال در مکتب می گردد.

مهم است تا به صورت منظم والدین را نسبت به پیشرفت یادگیری اطفال شان باخبر سازید. به این معنا که از شیوه هایی برای ارزیابی استفاده نمایید تا معلمان، والدین و خود اطفال بدانند که چه مهارتهایی را طفل در سوادآموزی، حساب، مهارتهای زنده گی و سایر مضامین آموخته اند. والدین نیاز دارند که بدانند چه چیزهایی را تاکنون اطفال شان آموخته اند و چه چیزهایی را هنوز نیاز دارند تا یاد بگیرند.

یکی از راههای خلاقانه برای انجام این کار استفاده از چارتهای رمزی رنگی (colour-coded charts) است، این چارتهای بخصوص برای والدین بی سواد مفید می باشد. به عنوان مثال، در چارت شماره ۱ ذیل، یک رنگ در مقابل مهارتهای ریاضی قرار دارد. مهم است که سطوح رنگهای مختلف تعریف شود نه تنها بر اساس مهارتهای که نیاز به تستها و امتحانات صنفی دارد بلکه همچنین برای چیزهایی که مطابق با توانایی های فردی هر طفل می باشد. همانطوری که اطفال مختلف دارای توانایی های یادگیری و ظرفیت های متفاوتی می باشند. اهداف شخصی برای هر طفل باید در ابتدای شروع سال تعلیمی تعیین گردد.

چارت شماره ۱

نمونه ای از محتوا و وظایف چارت رمزی و رنگی برای مضمون ریاضی و به مدت یک سال تعلیمی این چارت مربوط به لیلمتا متعلم صنف سوم می باشد، وی در صنف دوم در مضمون ریاضی بسیار خوب عمل کرده است:

سطح	اگر وی ۸ سوال از ۱۰ سوال را به طور صحیح پاسخ دهد می تواند به صنف بالاتر ارتقاء کند
سرخ	<ul style="list-style-type: none"> ارزش های واحد پولی (تا نمره ۱۰۰) نوشتن اعداد تفریق، یک عددی، جمع، اعداد یک رقمی و دو رقمی
نارنجی	<ul style="list-style-type: none"> حساب ذهنی (جمع و تفریق) تقسیم - اعداد یک رقمی خواندن مسایل ریاضیات
زرد	<ul style="list-style-type: none"> ضرب جمع و تفریق اعداد دو رقمی اندازه گیری (قد، وزن، فاصله و حجم)
سبز	<ul style="list-style-type: none"> شناسایی اعداد تا شماره ۷۰۰ جمع و تفریق با گروه بندی مجدد تفریق اعداد دورقمی و سه رقمی شناسایی اعداد سه رقمی
آبی	<ul style="list-style-type: none"> ضرب اعداد یک رقمی و دو رقمی تقسیم اعداد یک رقمی و دو رقمی خواندن مسایل لغات
صورتی	<ul style="list-style-type: none"> ضرب - اعداد یک رقمی و سه رقمی اندازه گیری (فاصله و مایعات)

چارت شماره ۲

نمونه ای از محتوا و وظایف چارت رمزی و رنگی برای مضمون ریاضیات و در جریان یک سال تعلیمی این چارت مربوط به نوری است که فعلاً صنف سوم مکتب است ولی در سال دوم با مضمون ریاضی مشکل داشته است:

سطح	اگر نوری به ۸ سوال از ۱۰ سوال به صورت صحیح پاسخ بگوید می تواند به مرحله بعدی برود
سرخ	<ul style="list-style-type: none"> • نوشتن اعداد از ۱ تا ۱۰ • جمع اعداد یک رقمی • تقریب اعداد یک رقمی
نارنجی	<ul style="list-style-type: none"> • ارزش واحد پولی (تا عدد ۵۰) • نوشتن اعداد از ۱۱ تا ۵۰ • جمع- اعداد یک رقمی با دو رقمی • تقریب- اعداد یک رقمی از دو رقمی
زرد	<ul style="list-style-type: none"> • ارزش واحد پولی (تا عدد ۵۰۰) • نوشتن اعداد سه رقمی • حساب ذهنی (جمع، تقریب) • اندازه گیری- قد و وزن
سبز	<ul style="list-style-type: none"> • جمع- اعداد دو رقمی • تقریب- اعداد دو رقمی • تقسیم- اعداد یک رقمی • خواندن مسایل آسان ریاضیات • اندازه گیری- فاصله
آبی	<ul style="list-style-type: none"> • شناسایی اعداد تا عدد ۱۰۰۰ • جمع و تقریب بوسیله گروه بندی مجدد • تقریب اعداد دو رقمی و سه رقمی • ضرب- اعداد یک رقمی
صورتی	<ul style="list-style-type: none"> • ضرب- اعداد یک رقمی و دو رقمی • تقسیم- اعداد یک رقمی و دو رقمی • اندازه گیری- حجم و مایعات

با استفاده از چارت شماره ۱ و ۲ رمزی و رنگی سپس برای نشان دادن پیشرفت اطفال و تضمین اینکه معلمین، متعلمین و والدین با یکدیگر یادگیری اطفال را نظارت می کنند ” چارتهای کمان رستم” ساخته می شوند. در چارت کمان رستم (چارت شماره ۳)، هر طفل یک مارکر دارد که نامش بر آن نوشته شده است. وقتی که یک طفل مسایل ریاضیات را به خوبی حل می کند طوری که در چارت نشان داده شده است مارکر وی به رنگی منتقل می شود که مطابق با سطح کارکرد و توانایی اش می باشد. اگر شما به عنوان معلم مشاهده کردید که طفلی در یک سطح بطور طولانی مدت باقی مانده است می توانید به وی کمک کنید تا نیاز مندیهای ورود به مرحله بعدی را یاد بگیرد و یا اینکه انتظارات خودتان را دوباره ارزیابی نمایید.

چارت شماره ۳.

چارت کمان رستم پیشرفت طفل برای کلیه امور صنف

سرخ	نارنجی	زرد	سبز	آبی	صورتی	

خواه معلمین برای مطلع کردن والدین نسبت به پیشرفت آموزشی اطفال شان از چارت کمان رستم، فهرست مهارتها و یا گزارش پیشرفت استفاده می کنند چنین کاری بسیار مهم است و باعث ایجاد و تداوم ارتباطات بین مکتب و خانه اطفال می گردد.

مهم است تا اطمینان حاصل شود که این چارتهای باعث ایجاد رقابت منفی بین اطفال نمی گردد (که منتج به مسخره کردن و آزار اطفالی می گردد که کارکرد ضعیف تری داشته اند) و یا اینکه اطفال برای برآوردن انتظارات معلمین شان بوسیله والدین خودشان تنبیه و مجازات نمی شوند.

مطلع نمودن والدین و اجتماع درباره محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال

وقتی که با والدین و یا پدرکلان و مادرکلان های اطفال درمورد یادگیری آنها صحبت می کنید مهم است که درمورد چگونگی تبدیل شدن صنف و مکتب خودتان به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال نیز اطلاع دهید. شما باید با دقت معنای ”فراگیر“ را برای آنها توضیح دهید به طریقی که همه ما درمورد آن در در اولین کتابچه دانستیم و همچنین از برخی مثالها و نمونه های مطالعاتی برای نشان دادن مفید بودن محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای تمام اطفال استفاده نمایید. علاوه بر صحبت با والدین برخی معلمان می توانند با همکاری مدیر مکتب و تیم محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مکتب و یا کمیته هماهنگی برای گروه بزرگتر مانند اعضای اجتماع پیرامون مکتب نیز درباره ایجاد و انکشاف محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال سخن بگویند. بعضی از راههایی که شما می توانید از طریق آن محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را توضیح دهید به شرح ذیل می باشند:

۱. **معلومات چاپی.** بروشورهای یا اوراق معلوماتی و خبرنامه های مکتب را تحویل دهید. خبرنگاران روزنامه های محلی را به مکتب دعوت نمایید و آنها را تشویق کنید تا درمورد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال بنویسند. به روزنامه نگاران منافع چنین طرحی را بازگو کرده و پلان مکتب برای فراهم آوری آموزش با کیفیت برای تمام متعلمین را توضیح دهید.

۲. **اعلانات خدمات عمومی رادیو و تلویزیون**. مکاتب می توانند با استفاده از رادیو و تلویزیون به والدین درباره نیاز اطفال آنها به آموزش اطلاع رسانی نمایند.
۳. **جلسات گروهی و یا اجتماع**. برای ورکشاپ های کوتاه و یا جلسات ترنینگ کوتاه مدت برنامه ریزی کنید، اینگونه جلسات برای معرفی مکتب برای افراد تازه وارد مناسب است بخصوص برای کسانی که اطفال آنها در مکتب شامل نمی باشند. این جلسات می تواند درباره ماموریت مکتب راجع به آموزش و تعلیم تمام اطفال صحبت نموده و محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال رانیز برای آنها توضیح دهد. همچنین طی اولین جلسه و جلسات بعدی شما می توانید نظریات آنها را درباره اینکه چطور کیفیت آموزش در مکتب شما می تواند از آنچه هست بهتر شود را نیز جویا شوید.
۴. **سازمانهای خدمات صحتی و اجتماعی را شامل سازید**. از آنجایی که سازمانها و نهادهای صحتی و خدمات اجتماعی ممکن است پس از اینکه مکتب شما به محیط فراگیر تبدیل می شود بیشتر با شما سروکار داشته باشد به عنوان یکی از استراتژی های خودتان بهتر است که با چنین نهادهایی به طور نزدیک در ارتباط باشید زیرا آنها منابع مهمی را برای شما فراهم می آورد و به حمایت از حقوق اطفال کمک می کند.
۵. **با سایر مکاتب فراگیر و دوستانه برای اطفال شبکه ارتباطی بسازید**. در برخی از کشورها ۳ مکتب یا بیشتر از آن با یکدیگر تشکیل یک خوشه (cluster) می دهند و با کار مشترک یکدیگر را در تبدیل شدن به محیط فراگیر و دوستانه برای اطفال کمک می نمایند. معلمان نظریات خودشان در قبال شیوه های نوین تدریس را با سایر معلمان در میان می گذارند و راجع به شامل سازی اعضای اجتماع پیرامون مکتب در صنفهای خودشان تبادل معلومات می کنند، آنها همچنین میزبان مکتب و یا ورکشاپهای خوشه ای (cluster workshops) می شوند تا معلومات خودشان را درباره تکنیک های جدید تدریس و موضوعات مرتبط به محیط فراگیر و دوستانه برای اطفال تازه سازی (update) نمایند. آنها به صورت مشترک وقایع اجتماعی را سازماندهی می کنند تا بتوانند تمام شاگردان را شامل مکتب نمایند و یا اینکه سفرهای ساحوی برگزار می کنند تا اطفال از اجتماعاتی غیر از اجتماع خودشان چیزهایی را یاد بگیرند.

ایجاد انگیزه برای حمایت از یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال

والدین به عنوان مدافعان یا حمایت کننده گان و پشتیبانان تغییر. در برخی از اجتماعات، خود والدین در سطح مکتب و به طور مشترک با معلمان و مدیران مکاتب مدافعان محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد. به عنوان مثال در مکتبی واقع در شهرنو کابل، والدینی که اطفال آنها به دلیل مشکلات یادگیری و یا معلولیت در گذشته از مکتب اخراج شده بودند منافع محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را تجربه می کنند وقتی که همان مکتب به طور کاملاً اتفاقی چنین اطفال را دوباره برای بازگشت به مکتب خوشامد می گوید. اکنون والدینی که تجربیات موفق دارند در نشستهای مکتب آن را با سایر والدین در میان می گذارند. داستانهای آنها در خبرنامه ها و سایر نشریات به چاپ رسید تا سبب تشویق مکاتب دیگر بسوی محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال گردد.

والدین به عنوان مانع سرراه تغییر. در اجتماعات مردمی دیگر ممکن است که والدین در برابر تغییر مقاومت کنند. برخی از والدین، غالباً ارزشهای جامعه خودشان را ملاک عمل قرار می دهند و ممکن است در شروع کار مخالف باشند تا اطفالی که با اطفال خودشان متفاوت می باشد باهم بازی کنند و به طور مشترک آموزش ببینند. بنابراین، اینگونه اجتماعات باید با فعالیتهای مدافعه ای که در ذیل بحث شده است مورد هدف قرار گیرند.

استراتژی های مدافعه (حمایت کننده و پشتیبان)

مدافعه شامل آموزش، معلومات، انتشار بین عامه، کسب حمایت و همچنین مورد حمایت قرار گرفتن بوسیله دیگران برای ترویج پیام تان می باشد. چطور والدین و اعضای اجتماعات مردمی تبدیل به مدافعان محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می گردند؟

۱. والدین را تشویق کنید تا درباره محیط آموزشی فراگیر و دوستانه مکتب شما با دیگران صحبت نمایند. والدین مدافع ممکن است برای مدافعه از اطلاعات مشابه که شما برای تبلیغ محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال استفاده نموده اید، مانند بروشور یا اوراق تبلیغاتی و معلوماتی، خبرنامه و یا آثار اطفال استفاده کنند. والدین مدافع می توانند به طور خاص برای صحبت کردن با والدینی که در برابر تغییر مقاومت می کنند موثر باشند، آنها می توانند ارزش تنوع در مکتب و صنفهای درسی را با استفاده از تجارب خودشان بیان کنند و مخالفین را قانع سازند که آموزش با کیفیت برای اولین مرتبه در یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال به وجود خواهد آمد.
۲. والدین را شامل صنفهای درسی کنید تا به اطفالی که در برابر آموزش آسیب پذیر هستند کمک نمایند. وقتی که والدین بفهمند که در صنفهای درسی شما استقبال می شوند ممکن است غالباً برای کمک به عنوان رضاکار در مکتب شما بیایند. در صورتی که والدین خودشان نیایند، آنها را مطابق به پلان توظیف و دعوت کنید تا به مکتب بیایند و شما را کمک کنند. به عنوان مثال، والدین و یا اعضای اجتماع پیرامون مکتب می توانند به عنوان رضاکار در تدریس زبان و یا کمک به اطفال دارای معلولیت خدمت نمایند، آنها می توانند برای متعلمین بخوانند و یا اینکه وقتی متعلمین می خوانند گوش فرا دهند. همچنین آنها می توانند در سرپرستی کارهای گروهی به معلمان کمک نموده و به معلم اجازه دهند تا با گروههای کوچک و یا اطفالی که نیاز به توجه دارند به صورت فردی کار نماید. راههای دیگر شامل سازی والدین و اعضای اجتماعات مردمی را در ابزار بعدی بررسی خواهیم کرد.
۳. والدین را در فعالیت ها برای جستجوی اطفالی که از مکتب بیرون مانده اند شامل سازید. به عنوان مثال، از ملا امامان مساجد بخواهید تا در شروع سال تعلیمی جدید تاریخ و زمان نام نویسی اطفال را در مکاتب به مردم اعلام نمایند و بدین وسیله تعداد زیادی از خانواده ها را راضی کنید تا اطفال شان را به مکتب بفرستند. تجار و دوکانداران کوچک ممکن است که بخواهند در هنگام نام نویسی اطفال در مکتب به آنها تحفه های کوچکی را اهداء نمایند. نظریات فراوان دیگری برای شامل سازی والدین در فعالیتهای جستجوی اطفال بجای مانده از مکتب وجود دارد که در رساله شماره ۳ تحت عنوان "داخل کردن تمام اطفال در مکتب و آموزش" ذکر شده است!
۴. بین کمیته های مدیریت مکتب و محیط فراگیر و دوستانه برای اطفال ارتباط برقرار کنید. انجمن های والدین و معلمان و یا کمیته های مدیریت مکتب برنامه های زویل المدت شامل سازی والدین با مکاتب می باشد. اینگونه انجمن ها به سرپرستی و نظارت از بیرون کمک کرده و کیفیت و حسابداری را در مکتب ارتقاء می دهد.

کمیته های تعلیمی به سطح دهات

پروگرام حمایت اجتماعی در بلوچستان پاکستان تاسیس کمیته های تعلیمی زنان در دهات را حمایت کرده است و اکنون تعداد 1000 گروه وجود داد که هر کدام آن 5 عضو دارد که بر حسب کمیته های تعلیمی مردانه ساخته شده است. زنان اثبات کرده اند که در تداوم حضور خودشان و سایر فعالیت های روزانه در مکاتب دخترانه نسبت به مردان بهتر می باشند..

برای اطلاعات بیشتر در این زمینه به این وبسایت بنگرید: <http://www.worldbank.org> و کلمه بلوچستان "Balochistan" را جستجو کنید.

۵. **دسترسی از طریق بازدید خانگی.** برقراری ارتباط با خانواده هایی که اطفالشان از مکتب بیرون مانده اند همواره آسان نمی باشد. یکی از راههای فراهم آوری معلومات درباره محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال این است که از شخصی سوال کنید که متعلق به یکی از گروههای آسیب پذیر در قبال عدم شمول در مکتب می باشد، مثل فردی که دارای معلولیت است و یا فردی که تعلق به اقلیتهای نژادی و مذهبی دارد بخواهید که عامل عدم دسترسی شما به مکتب می باشد. یک نشست گروهی با چنین شخص و یا بازدید جداگانه خانگی می تواند در تشریح رویکرد مکتب در قبال محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال موثر باشد.

ابزار ۲,۳ اجتماع و نصاب درسی

حضور داشتن اجتماع محل در صنف درسی

سهم گیری والدین و اجتماعات پیرامون مکتب برای ایجاد و انکشاف محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مهم می باشد، به عنوان مثال: سازمانهای اجتماعی، انجمن های والدین و معلمان و کمیته های مدیریت مکتب غالباً در بهبود سهولت های مکتب کمک می کنند، این عمل بخصوص برای مکاتبی اهمیت دارد که دارای موانع طبیعی است و برای متعلمین دارای معلولیت جهت ورود به تعمیر مکتب مشکل ایجاد می کند. اگر در مکتب زینه هایی وجود دارد اعضای اجتماعات مردمی می توانند بجای آن راه هموار برای چوکی چرخدار (wheel chair) بسازند. در اکثر کشورها سازمانهای مردمی همچنین در بهبود و ارتقای تهیه آب و حفظ الصحه مکتب فعال می باشند.

نحوه تشویق والدین برای مشارکت به عنوان رضاکار در فعالیتهای مکتب از طریق:

- ایجاد پایگاه ها یا مجمع یا کمیته هایی که آنها بتوانند مشکلات و نظریات خودشان را در میان بگذارند (به عنوان مثال تشکیل کمیته های والدین)
- سازماندهی سوادآموزی بزرگسالان، تدریس به والدین در مورد چگونگی خواندن و نوشتن
- تدریس مهارتهای ابتدایی زنده گی
- تدریس مهارتهای معیشتی
- تدریس در مورد تغذیه
- تدریس در مورد حفظ الصحه
- تدریس در مورد برنامه های کنترل جمعیت خانواده

در آخرین ابزار ذکر گردید که یک راه برای شامل ساختن مستقیم خانواده ها (مادران و پدران، پدر کلان و مادر کلان) این است که آنها را در صنف درسی دعوت کنیم. راه های زیادی برای شامل سازی والدین، پدرکلانها و مادرکلانها و سرپرستان در آموزش اطفال وجود دارد که می تواند در ماهیت محیط آموزشی فراگیر و دوستانه اطفال در صنف های درسی سهم بگیرد. در اینجا نظریاتی ذکر شده که والدین و سایر اعضای خانواده خواه باسواد یا بی سواد باشند می توانند موارد ذیل را انجام دهند:

- می توانند به عنوان رضاکار معلمان را در فعالیتهای صنفهای درسی کمک کنند مثلاً خواندن و تهیه مواد آموزشی، کمک در فعالیت های فوق العاده نصاب درسی مانند ورزش یا سفرهای ساحوی و یا سازماندهی فعالیتهای ویژه مانند جشنهای فرهنگی و مذهبی.
- شرکت به عنوان سخنران مهمان تا معلومات خود را درباره کار و زنده گی با دیگران در میان بگذارند.
- صحبت در مورد تاریخ اجتماع محل، بیان داستانهای عامیانه (فولکلور)، به نمایش گذاشتن طریقه ساخت صنایع سنتی و نحوه بکار انداختن فعالیت های تجاری و دوام آن.
- شامل بودن و اشتراک در جلسات انجمن های والدین و معلمان و سایر برنامه های مکتب.
- اهدای مواد مورد نیاز به مکتب و یا کمک برای یافتن کمکهای مالی برای برآوردن نیازهای صنف و مکتب.
- دسترسی و برقراری ارتباط با سایر والدینی که اطفال شان شامل مکتب نیستند و یا اینکه به فکر اخراج اطفال از مکتب هستند، چنین والدینی باید تشویق شوند تا بگذارند اطفال آموزش خودشان را تکمیل کنند.
- مشارکت در تلاشهایی که بتوانند اطفال خودشان را در محیط مکتب پاک و امن نگهدارند.
- کمک به مکتب برای برگزاری ”روز آغاز و ختم مکتب“.
- کمک به ارزیابی دستاوردهای آموزشی اطفال

- برگزاری روز “وظیفه و شغل” به صورت همه ساله، دعوت مردان و زنان با سوابق مختلف برای اینکه شغل و وظیفه خودشان را به دختران و پسران معرفی نمایند و اینکه چطور اطفال امروز می توانند خودشان را برای شغل های آینده خودشان آماده کنند.
- فارغ التحصیلان موفق و والدین متعهد می توانند به عنوان الگو خدمت نمایند بخصوص آنهایی که دارای توانایی ها و سوابق مختلفی می باشند.

الگوهای زن

معلمان زن و سایر زنان اجتماع می توانند شامل پروگرامهای نقش الگو شوند. والدین و یا سایر اقارب متعلمین، شخصیت های سیاسی، ورزشی، هنری و مذهبی اجتماع پیرامون مکتب غالباً علاقه دارند تا شامل مکتب و یا صنفی های شوند که تلاش می کنند به دختران نقش الگوهای مثبت بدهند.

اگر زنان محلی برای به عهده گرفتن نقش الگوها اعلام آماده گی می کنند آنها را در چندین نوبت در هر سال تعلیمی دعوت کنید. از آنها سوال کنید که چطور جنسیت بر انتخاب، موفقیت و شکست آنها اثر گذاشته است. به علاوه سخنرانی ها، به نمایش گذاشتن آثارشان و مشاوره با تک تک متعلمین آنها می توانند با جهت دهی و توصیه به متعلمین در بازی کردن نقش هایشان کمک نماید. مهم است که این فعالیتها هم در مکاتب پسرانه و هم دخترانه برگزار شود به همین ترتیب تعداد کمی مکتب برای پسران و دختران بصورت مختلط باز خواهند بود.

داشتن یک معلم زن و گروهی از متعلمین دختر که موفق شده اند در دوره متوسطه تحصیل کنند برای بازدید از مکاتب روستایی که متعلمین دختر آن به صورت معمول در جریان مکتب ابتداییه و یا بعد از آن ترک تعلیم می کنند بسیار اهمیت دارد. تمام دختران باید با یکدیگر ملاقات کنند تا در مورد نحوه باقی ماندن در مکتب و موفق بودن در تعلیم با یکدیگر تبادل نظر کنند. داشتن معلم زن میهمان و دختران کلان که با همکاری یکدیگر با سایر دختران خردسال و والدین آنها تشکیل جلسه دهند تا بتوانند درباره راههای معین باقی ماندن دختران در مکتب و تکمیل تعلیمات آنها بحث و تبادل نظر نمایند.

اقتباس شده از معلم عدالت جنسیت مورخ سال (2003) اداره یونیسف (UNICEF) کشور اریتره

صنف درسی و اجتماع

علاوه بر دعوت والدین و اعضای اجتماع پیرامون به مکتبی که دارای محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد، یک نصاب درسی مرتبط و مناسب نیازمند است تا اطفال به حدی که توانایی دارند در مورد موضوعات مختلف مربوط به زنده گی، فرهنگ، سوابق تاریخی و اجتماع شان یاد بگیرند. به عنوان مثال اطفال می توانند موارد ذیل را انجام دهند:

- پیدا کردن مقالات و یا معلوماتی در خانه و یا اجتماع خودشان که به درس مکتب ارتباط داشته باشد.
- مصاحبه با والدین و پدرکلانها و مادر کلانهای خودشان در مورد دوران طفولیت آنها.
- پیدا کردن گیاهان و یا سایر مواد که با درس آنها ارتباط داشته باشد.
- آوردن موادی که معلمین بتوانند با آن مواد تدریسی و آموزشی بسازند (مثل یک الماری استفاده شده)
- مشارکت در طراحی مجدد صنف های درس یا ارزیابی و بهبود وسایل مکتب بطوری که "دوستانه برای اطفال" (مخصوصاً برای اطفالی که دارای معلولیت می باشند)، امن و محفوظ (کاهش تضاد) از نقطه نظر مسایل جنسیت باشد.
- بهبود وسایل مکتب که می تواند منجر به فضای بیشتر صنفهای درس در خارج مکتب شوند.^۳
- اشتراک در فعالیتهای خدمات اجتماعی- به عنوان مثال کمک به بزرگان، فقراء، بیوه ها و یتیمان
- کمک به معلمان خانگی تا با اطفالی کار کنند که همه روزه نمی توانند به مکتب بیایند.
- بررسی جنگل زدایی، آلودگی و سایر تخریبات محیط زیستی در اجتماع پیرامون خانه خودشان.
- کشت درختان و اشتراک در فعالیت های احیای جنگلات به عنوان بخشی از درسهای صنف ساینس.
- بررسی اجتماع خودشان و کمک در شناسایی اطفالی که از مکتب بیرون مانده اند ولی باید شامل مکتب شوند.

اشتراک متعلمین در جلسات. متعلمین می توانند تجارب واقعی خودشان را با اشتراک و حضور در جلسات مکتب و والدین، جلسات اجتماع پیرامون مکتب و سایر واقعات مدنی گسترش دهند. شما می توانید پیشاپیش در جلساتی با متعلمین و در صنف درس ایفای نقش کنید و تمرین کنید که چه وقتی و چطور آنها اشتراک می کنند. متعلمین می توانند پروژه ها و فعالیتهایی را از درسهای صنف خودشان سازمان دهی کنند و در یک نمایشگاه متعلمین به نمایش بگذارند و یا اینکه گروه کوچکی از متعلمین می توانند شعرخوانی نمایند، سرود بخوانند و یا نمایش بازی کنند. در اینگونه فعالیتهای، متعلمین به والدین و سرپرستان خود آنچه را آموخته اند توضیح دهند. در نهایت این فعالیت ارتباط بین مکتب والدین را بهبود می بخشد و آنچه را متعلم دختر و پسر یاد گرفته است تقویت می نماید.

ابزار ۲,۴ آنچه آموخته ایم؟

این رساله وسایل متعددی را که شما می توانید خانواده ها و اجتماعات را در محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال شامل کنید ارائه می کند. آیا می توانید فعالیتهای ذیل را تکمیل کنید؟

۱. مسئولیت های معلمین در محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را در ارتباط با اجتماع پیرامون مکتب فهرست نمایید.
۲. به چه شیوه هایی با والدین نسبت به مهارتهای یادگیری اطفال لسان صحبت می کنید؟
۳. دو طریقی را که مادران و پدران می توانند اطفالی را که به طور سنتی از مکتب استثناء شده اند کمک کرده و شامل سازند فهرست نمایید. الف) در مکتب وب) خارج از مکتب.
۴. طرق متعددی که اجتماع پیرامون مکتب می توانند به صنفهای درس بیابند را نام ببرید؟
۵. طرق متعددی را که متعلمین بتوانند بیشتر در اجتماع خودشان شامل شوند را ذکر کرده و استفاده از مواد خانگی و یا اجتماع را است نمایند.

شامل نمودن اجتماع برای موفقیت محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال حیاتی است. راههایی فراوانی وجود دارد که شما می توانید متعلمین را برای تماس با اجتماع و محیط محلی آنها آماده کنید. همچنین راههای متعددی وجود دارد که معلمان می توانند با والدین اطفال کار کنند و آنها را در مورد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مطلع نمایند و والدین را تشویق کنند تا در اجتماعات خودشان مدافع مکتب باشند. این کتابچه نظریات زیادی را برای این امر لیست کرده است. اکنون از خودتان بپرسید، “چه کاری می توانم بکنم تا بتوانم با خانواده های متعلمین خودم و اجتماعات با قرابت و نزدیکی بیشتری کار نمایم؟” سه هدف شخصی را ذکر کنید و آن را با همکارانتان، متعلمین تان و خانواده های آنها مقایسه و بحث نمایید، بعد از دو یا سه هفته، مقایسه کنید که چطور پیشرفت می کنید و چه اقدامات بعدی می توانید انجام دهید.